

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Відділ аспірантури та докторантури
Вокальний та диригентський факультет
Кафедра оперної підготовки та музичної режисури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з навчальної роботи
проф. Бондарчук В. О.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗП2: «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ»

**Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»
Спеціалізація «Музична режисура»**

Ступінь вищої освіти «Доктор мистецтв»

Форма навчання: денна

Викладач, який веде дисципліну:

Касьянова О.В. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Київ – 2020 рік

Силабус навчальної «Інноваційні технології в мистецькій освіті» для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» – 28с.

Розробник: Касьянова О.В. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: Юник Д.Г. – професор кафедри теорії та історії музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, доктор педагогічних наук, професор.

Силабус затверджений на засіданні кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.
Протокол № від 2020 року

Завідувач кафедри: Колесник Є. В. – народна артистка України, професор.

Декан факультету: Олексієнко О. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений артист України, в. о. професора.

Завідувач відділу аспірантури та докторантури: Путятицька О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура».
Протокол № від 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни.	5
3. Інформаційний обсяг дисципліни.....	7
4. Календарно-тематичний план навчальної дисципліни.....	8
5. Теми семінарських занять.....	9
6. Самостійна робота.....	10
7. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів.....	10
8. Графік консультацій.....	11
9. Методичне забезпечення.....	12
9.1. Тематика і методичні вказівки до написання реферату.....	12
9.2. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять.....	13
9.3. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів...17	
9.4. Питання до екзамену.....	21
9.5. Програма екзамену. Вимоги до нього.....	22
9.6. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів.....	22
9.7. Розподіл балів, які отримують творчі аспіранти.....	24
9.8. Політика курсу.....	24
9.9. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання.....	24
10.Рекомендована література.....	25
11.Інформаційні ресурси.....	28

Обсяг годин – 90
 Лекційні – 20
 Семінарські – 20
 Самостійні – 50

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна 3. Дисципліни, які забезпечують набуття професійних компетентностей
Модулів – 2	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» Спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки: 3-й
Змістових модулів – 2		Семестр: 5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Реферат		Лекції: 20 годин
		Семінари: 20 годин
		Самостійна робота: 50 год. (у т.ч. ІНДЗ – 10 год.)
		Індивідуальне завдання входить до самостійної роботи
Загальна кількість годин – 90		Ступінь вищої освіти: «Доктор мистецтва»
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 5		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання: 40 год. (~44,4 %) до 50 год. (~55,6 %).

2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні технології в мистецькій освіті» є процес модернізації навчального процесу з підготовки режисера музичного театру, викладача, дослідника в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Місце дисципліни в програмі навчання: базовий нормативний курс за спеціальністю і спеціалізацією, що забезпечує набуття професійних психолого-педагогічних, організаційно-творчих та науково-дослідницьких компетентностей творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 3: Підготовка творчого мистецького проєкту.

ПД 1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

П 1: Педагогічна практика.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: формування та розвиток інтелектуального потенціалу фахівця музично-театральної сфери за допомогою опанування інноваційними технологіями в мистецькій освіті та театральній практиці.

Завдання:

- усвідомлення сутності понять: освітні, педагогічні, навчальні технології, розуміння особливостей їх проявів і взаємозв'язку в інноваційній сфері;
- адаптація означених технологій відповідно до специфіки підготовки фахівця з режисури музичного театру, особливостей контенту фахових дисциплін;
- застосування інноваційних підходів з організації навчально-виховного процесу відповідно до сучасної євроінтеграційної парадигматики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- роль і місце інноваційних технологій у формуванні мистецького освітнього середовища України в контексті вимог Болонського процесу;
- методологію адаптації освітніх, педагогічних, навчальних технологій стосовно особливостей професійної мистецької підготовки фахівця з режисури музичного театру: постановника, викладача, дослідника.
- концепт модернізації навчально-виховного процесу в контексті гармонізації європейських освітніх систем;

вміти:

- розрізняти та диференціювати за призначенням і пріоритетами інноваційні технології в музично-театральній освіті, встановлювати взаємозв'язок між ними;
- обирати певні технології відповідно до окреслених завдань реформування процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери;
- визначати інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю залежно від специфіки фахових дисциплін та обраних відповідно до неї інноваційних мистецьких технологій;

володіти професійними компетенціями:

- здатністю вільно орієнтуватися в інноваційних технологіях вищої мистецької освіти, визначаючи оптимальні та ефективні для формування й розвитку творчого потенціалу фахівця музично-театральної сфери;
- здатністю правильно застосовувати освітні, педагогічні, навчальні технології залежно від ступеня вирішення ними стратегічних, тактичних, виховних завдань мистецької підготовки фахівця з музичної режисури;
- здатністю організовувати та ефективно проводити навчально-виховний процес підготовки фахівця, використовуючи творчо переосмислені відповідно до специфіки фахових мистецьких дисциплін інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю.

Програмний результат навчання.

Готовність фахівця до креативної режисерсько-творчої, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності в музично-театральній сфері, синтезуючи традиційні та інноваційні мистецькі технології навчання та самонавчання.

3.Інформаційний обсяг дисципліни

МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ У НОВІЙ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІЙ ПАРАДИГМАТИЦІ

Змістовний модуль 1. Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу

Тема 1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок

Семінар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери

Тема 2.Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем

Семінар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів

Тема 3. Педагогічні мистецькі технології доби інформаційного суспільства

Семінар 3.Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним

Тема 4. Навчальні технології в умовах модернізації вищої мистецької освіти

Семінар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін

Змістовний модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в мистецьких закладах вищої освіти

Тема 5. Концепт удосконалення навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери

Семінар 5.Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти

МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат

4.Календарно-тематичний план навчальної дисципліни

Тижд. занят	Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				Форма роботи	Форма контр.
		заг.	лек.	сем.	с.р.		
5 семестр							
МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ У НОВІЙ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІЙ ПАРАДИГМАТИЦІ							
Змістовний модуль 1. Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу							
1-й	Тема 1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок	8	4		4	online лекція, інтерактивна лекція	співбесіда
2-й	Семинар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери	8		4	4	вебінар, інтерактивний семінар	виступ, аналіз ілюстр. матер.
3-й	Тема 2. Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем	8	4		4	online лекція, евристична бесіда	навчал. дискусія
4-й	Семинар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів	8		4	4	вебінар, диспут	виступ, аналіз ілюстр. матер.
5-й	Тема 3. Педагогічні мистецькі технології доби інформаційного суспільства	8	4		4	online лекція, обговорення	контрол. опитув.
6-й	Семинар 3. Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним	8		4	4	вебінар, мозковий штурм	виступ, аналіз ілюстр. матер.
7-й	Тема 4. Навчальні технології в умовах модернізації вищої мистецької освіти	8	4		4	online лекція, евристична бесіда	експрес-опитування
8-й	Семинар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових	8		4	4	вебінар запитань і відповідей	виступ, аналіз ілюстр. матер.

	дисциплін						
	Разом за змістовим модулем 1	64	16	16	32		
Змістовний модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в мистецьких закладах вищої освіти							
9-й	Тема 5. Концепт удосконалення навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери	8	4		4	online лекція, евристична бесіда	колоквіум
10-й	Семинар 5. Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти	8		4	4	вебінар, прес-конференція	виступ, аналіз ілюстр. матер.
	Разом за змістовим модулем 2	16	4	4	8		
	Усього годин за МОДУЛЕМ 1	80	20	20	40		
МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ							
10-й	ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат	10			10	аналіз реферату	доповідь
	Усього годин за МОДУЛЕМ 2	10			10		
	Разом з дисципліни	90	20	20	50	екзамен	білети, реферат, доповідь

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок	4
2	Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів	4
3	Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним	4
4	Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін	4
5	Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти	4
	Разом:	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Т.1	Прояви інноваційних технологій мистецької освіти у підготовці режисера музичного театру, викладача, дослідника	4
С.1	Відповідність інноваційних технологій мистецької освіти освітньому ступеню та професійним кваліфікаціям фахівця	4
Т.2	Узгодження національних освітніх мистецьких технологій з європейськими освітніми системами	4
С.2	Алгоритм підготовки структурних компонентів відповідно до диференціації освітніх технологій музично-театральної сфери	4
Т.3	Екстраполяція інноваційних педагогічних технологій на музично-театральну сферу діяльності, особливості їх проявів	4
С.3	Створення моделі навчально-виховного процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті педагогічних мистецьких технологій	4
Т.4	Адаптація інноваційних навчальних технологій до музично-театральної сфери діяльності, особливості їх проявів	4
С.4	Створення моделі інтерактивних форм проведення занять з фахових дисциплін, відповідність методів і засобів навчання та контролю	4
Т.5	Особливості інноваційних підходів до реформування навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери	4
С.5	Взаємозв'язок освітніх, педагогічних, навчальних мистецьких технологій при підготовці фахівця музично-театральної сфери відповідно до вимог Болонського процесу	4
ІНДЗ	Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат	10
	Разом:	50

7. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів 5 семестр

Поточний контроль та самостійна робота										Підсум. контроль		
Змістовний модуль 1								Змістовний модуль 2		Екзамен		
Т.1	С.1	Т.2	С.2	Т.3	С.3	Т.4	С.4	Т.5	С.5	Б	ІНДЗ	ЗР
СП	ВС	НД	ВС	КО	ВС	ЕО	ВС	К	ВС	УВ	АР	Д

Умовні позначення:

T1, T2...T5 – теми змістовних модулів

C1...C5 – семінари

Б – білети

ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

АР – аналіз реферату

ЗР – захист реферату

СП – співбесіда

ЕО – експрес-опитування

НД – навчальна дискусія

КО – контрольне опитування

К – колоквіум

ВС – виступ на семінарі

УВ – усна відповідь

Д – доповідь

8. Графік консультацій

Дистанційні консультації в Zoom та Skype, платформа Moodle

Викладач	Аспірант	Рік навч.	День	Час	Аудиторія
Касьянова О.В.	Воробйов С.Д.	3	субота*	10-11*	дист./125*
Касьянова О.В.	Співаковський О.Ю.	3	субота*	11-12*	дист./125*
Касьянова О.В.	Шевельова О.В.	3	субота*	12-13*	дист./125*

*День, час та місце проведення консультацій заплановані орієнтовно, оскільки дана дисципліна буде викладатися на 3 курсі у 2021-2022 н. р.

9. Методичне забезпечення

9.1. Тематика і методичні вказівки до написання реферату

Тематика

Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти.

(Сформувати контент реферату крізь призму одного з професійних призначень фахівця: режисер музичного театру, викладач фахових дисциплін, науковець-дослідник за вибором творчого аспіранта).

Здійснити аналіз ілюстративних прикладів специфіки проявів інноваційних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця оперного жанру, який оперує можливостями синтезу музики, співу, пластики, танцю, ритуально-обрядових та церемоніальних дій, костюма, аксесуарів, сучасних мультимедійних технологій, світлової партитури у сценографічному вирішенні вистави.

Методичні вказівки

Реферат (лат. *referre* – доповідати, повідомляти) підводить підсумок вивчення студентами як окремого модулю, так і дисципліни в цілому.

Обсяг реферату визначається специфікою досліджуваного питання і змістом матеріалів та складає 10–15 сторінок. Реферат має відповідати вимогам до оформлення рукопису кваліфікаційної роботи: вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 20% від її загального обсягу; текст друкується через 1,5 інтервали на одній сторінці стандартного аркуша з полями: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм; всі сторінки нумеруються: загальна нумерація починається з титульного листа, проте порядковий номер на ньому не ставиться.

На титульному листі реферату вказуються: офіційна назва навчального закладу, факультету і кафедри; прізвище та ініціали автора реферату; аббревіатура навчальної групи; повна назва теми; прізвище та ініціали наукового керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто, де знаходиться навчальний заклад, рік написання реферату. Після титульного листа подається зміст реферату з точною назвою кожного розділу, підрозділу і вказуванням їхніх сторінок.

Список використаних джерел складається з дотриманням загальновизнаних вимог до робіт, що готуються до друку. До списку використаних джерел мають бути включені лише безпосередньо використані в рефераті праці в алфавітному порядку авторів переважно за останні 10 років.

Важливими критеріями при доборі теми реферату є її актуальність, широка джерельна база, наявність необхідного фактичного матеріалу, а також достатнє її висвітлення у науково-методичній літературі.

Структура реферату складається з:

- титульного листа;
- змісту (плану);
- вступу;

- розділів (їх можливий поділ на підрозділи);
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків (ілюстративних матеріалів тощо);
- переліку умовних позначень.

У вступі обґрунтовується актуальність теми, її значущість з огляду на розвиток мистецької науки та практики, аналіз використаних джерел, визначення завдань дослідження, шляхи їхнього вирішення.

Основну частину реферату складають кілька розділів, що можуть бути розбиті на підрозділи, логічно поєднані між собою. Кожний розділ присвячений вирішенню певного завдання, причому попередній є підґрунтям для розгляду наступного. Неприпустимо використовувати цитати без посилання на автора. При цитуванні будь-якого фрагменту джерела недопустимі неточності. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його в тексті реферату в повному обсязі, то краще винести його в додатки.

Реферат повинен завершуватись висновками, чіткими і лаконічними, де узагальнені оцінки та надані практичні рекомендації. Можливо стисло вказати на перспективи подальшого дослідження даної проблеми.

9.2. Завдання, плани і методичні вказівки до семінарських занять

Семінар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери

Завдання: усвідомлення сутності понять: освітні, педагогічні, навчальні технології мистецької освіти, розуміння особливостей їх проявів і взаємозв'язку в інноваційній сфері.

План

1. Поняття «інновація», «інноватика», «інноваційна технологія», особливості їх проявів у мистецькій освіті.
2. Стратегія модернізації музично-театральної освіти, її відбиття в освітніх мистецьких технологіях.
3. Тактика реформування музично-театральної освіти, її відбиття в педагогічних мистецьких технологіях.
4. Концепт професійної підготовки фахівця з музичної режисури, його відбиття в навчальних мистецьких технологіях.
5. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на дискусійний характер викладу матеріалу, необхідність порівняння європейської та національної моделей мистецької

освіти із синтезуванням досягнень вітчизняного та зарубіжного досвіду у підготовці фахівців музично-театральної сфери діяльності.

Література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 19, 21, 22, 24, 27, 30-41.

Семінар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів

Завдання: адаптація інноваційних освітніх технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери: режисера музичного театру, викладача фахових дисциплін, науковця-дослідника.

План

1. Концепція музично-театральної освіти крізь призму наскрізної підготовки фахівця в умовах нової євроінтеграційної парадигматики.
2. Стратегія реформування музично-театральної освіти з акумулюванням вітчизняного досвіду та сучасних тенденцій міжнародного партнерства.
3. Гармонізація національних та міжнародних стандартів вищої мистецької освіти.
4. Профілі освітніх програм підготовки фахівця в контексті формування режисерських освітніх систем.
5. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на необхідність дотримання алгоритму розробки і застосування освітніх мистецьких технологій від основоположних до специфічних, забезпечуючи синтез освітньої, наукової, професійної підготовки фахівця із творчою практикою, апробацією власного доробку студента на наукових конференціях, творчих конкурсах і фестивалях, зберігаючи принцип наступності різних її рівнів у комплексних типах навчальних закладів.

Література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41.

Семінар 3. Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним

Завдання: адаптація інноваційних педагогічних технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери задля створення нових моделей навчально-виховного процесу та управління ним.

План

1. Технологія розвивального навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
2. Технологія колективного та групового способу навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.

3. Технологія розвитку критичного мислення, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
4. Технологія інтерактивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
5. Технологія модульного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
6. Технологія мотивації успіхом, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
7. Технологія рівневої диференціації, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
8. Інтегральна педагогічна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
9. Технологія навчання як дослідження, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
10. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час відповіді звернути увагу на особливості проявів педагогічних технологій в організації навчально-виховного процесу та управління ним, прогнозовані результати навчання, позитивні аспекти та недоліки, способи їх подолання шляхом оптимального комплексного підбору декількох із них відповідно до кваліфікаційних вимог фахівця з музичної режисури.

Література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Семінар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін

Завдання: адаптація інноваційних навчальних технологій до специфіки підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті удосконалення методики викладання фахових дисциплін.

План

1. Технологія проблемного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
2. Технологія ігрового моделювання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
3. Кейс-технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
4. Проектна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
5. Технологія сугестивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.

6. Сучасні інформаційно-комунікативні технології, їх сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній освіті.
7. Аналіз прикладів специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час виступу звернути увагу на підбір навчальних технологій відповідно до специфіки фахової дисципліни відповідно до рівня освіти, кваліфікаційних вимог фахівця музично-театральної сфери; на визначення принципів, форм, методів, засобів навчання та контролю; на позитивні аспекти та недоліки означених технологій, способи їх подолання шляхом оптимізації сполучення декількох із них.

Література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Семінар 5. Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти

Завдання: застосування інноваційних підходів із організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до сучасної євроінтеграційної парадигматики.

План:

1. Особливості контенту підготовки режисера музичного театру, викладача-дослідника крізь призму застосування інноваційних освітніх технологій у процесі підготовки фахівця.
2. Новітні моделі навчально-виховного процесу в контексті застосування інноваційних педагогічних мистецьких технологій підготовки фахівця.
3. Методичне забезпечення мистецьких дисциплін відповідно до профілю підготовки фахівця крізь призму застосування інноваційних навчальних мистецьких технологій.
4. Аналіз прикладів специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Методичні вказівки

Під час виступу звернути увагу на взаємоузгодження освітніх, педагогічних, навчальних технологій у системі підготовки фахівця музично-театральної сфери, синтезування традиційних та інноваційних підходів задля ефективності навчання, його відповідності соціокультурним вимогам доби інформаційного суспільства.

Література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

9.3. Завдання і методичні вказівки до самостійної роботи творчих аспірантів

Тема 1. Прояви інноваційних технологій мистецької освіти у підготовці режисера музичного театру, викладача, дослідника

Завдання: диференціація за призначенням і пріоритетами інноваційних технологій в музично-театральній освіті, встановлення зв'язків між ними.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу призначенню, проявам і реалізації інноваційних мистецьких технологій відповідно до кваліфікаційних вимог підготовки фахівця з музичної режисури, їх ключовим характеристикам та встановленню взаємозв'язків. Підібрати приклади для аналізу специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 19, 21, 22, 24, 27, 30-41.

Семинар 1. Відповідність інноваційних технологій мистецької освіти освітньому ступеню та професійним кваліфікаціям фахівця

Завдання: формування здатності вільно орієнтуватися в інноваційних технологіях вищої мистецької освіти, визначати оптимальні та ефективні для розкриття творчого потенціалу фахівця музично-театральної сфери.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу відповідності контенту мистецьких технологій рівню освіти, дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, вимогам Професійного стандарту та Освітньої програми підготовки фахівця, їх відображенню в змісті Робочих програм та Силабусів навчальних дисциплін. Диференціювати приклади для аналізу специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

Тема 2. Узгодження національних освітніх мистецьких технологій із європейськими освітніми системами

Завдання: опанування прийомами координації структурних компонентів мистецької освіти в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу встановленню загальних підходів до визначення концепту національної та європейської моделі підготовки фахівця музично-театральної сфери, її відповідності новій євроінтеграційній парадигматиці. Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної,

науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41.

Семінар 2. Алгоритм підготовки структурних компонентів відповідно до диференціації освітніх технологій музично-театральної сфери

Завдання: формування здатності обрання та застосування освітніх технологій залежно від ступеня вирішення ними стратегічних завдань реформування вищої мистецької освіти.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу на логічну послідовність та наступність розробки структурних компонентів у контексті різнорівневої мистецької освіти, її диференціації за кваліфікаційними вимогами до підготовки фахівця музично-театральної сфери у контексті міжнародного взаємовизнання освітніх систем. Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11-13, 18, 19, 21, 22, 24, 27, 28, 30-41.

Тема 3. Екстраполяція інноваційних педагогічних технологій на музично-театральну сферу діяльності, особливості їх проявів

Завдання: опанування методологією адаптації педагогічних технологій стосовно особливостей навчального процесу при підготовці фахівця з музичної режисури.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу процесу обрання та адаптації педагогічних технологій згідно з особливостями організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери та управління ним. Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Семінар 3. Створення моделі навчально-виховного процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті педагогічних мистецьких технологій

Завдання: формування здатності правильного визначення та застосування педагогічних мистецьких технологій відповідно до тактичних завдань реформування навчально-виховного процесу в музично-театральній освітній діяльності.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу особливостям створення експериментальної моделі організації навчального процесу, обранню відповідних педагогічних технологій, спрямованих на розкриття інтелектуального потенціалу фахівця з музичної режисури. Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.
Література: 1-4, 6, 7, 9, 11, 13, 19-23, 26, 27, 35, 37-41.

Тема 4. Адаптація інноваційних навчальних технологій до музично-театральної сфери діяльності, особливості їх проявів

Завдання: опанування методологією адаптації інноваційних навчальних технологій згідно з особливостями контенту мистецьких навчальних дисциплін.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу комплексному підходу у виборі інноваційних навчальних технологій, що сприятимуть ефективному засвоєнню фахових дисциплін із урахуванням індивідуальних, психолого-фізіологічних особливостей і можливостей студентів. Підібрати приклади специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.
Література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Семінар 4. Створення моделі інтерактивних форм проведення занять з фахових дисциплін, відповідність методів і засобів навчання та контролю

Завдання: формування здатності правильного обрання та застосування інноваційних навчальних технологій відповідно до вирішення освітніх завдань опанування певною фаховою дисципліною.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу креативним підходам до створення власної експериментальної моделі інтерактивного заняття з опанування певною фаховою дисципліною, дотримуючись принципів діалогічності, творчої співпраці викладача і студента в парадигматиці «суб'єкт – суб'єкт». Диференціювати приклади специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.
Література: 1, 2, 5-8, 10, 11, 13-16, 19-22, 27, 29, 31, 35, 37, 38, 40.

Тема 5. Особливості інноваційних підходів до реформування навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери
Завдання: опанування концептом модернізації навчально-виховного процесу в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу визначенню інтерактивних форм, методів, засобів навчання і контролю залежно від специфіки фахових дисциплін та обраних відповідно до них інноваційних мистецьких технологій. Підібрати приклади специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

Семінар 5. Взаємозв'язок освітніх, педагогічних, навчальних мистецьких технологій при підготовці фахівця музично-театральної сфери відповідно до вимог Болонського процесу

Завдання: формування здатності організовувати та ефективно проводити навчальний процес підготовки фахівця, використовуючи творчо переосмислені відповідно до специфіки фахових дисциплін інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю.

Методичні вказівки

Під час самопідготовки приділити увагу принципу наскрізної підготовки методичного забезпечення навчального процесу з поступовим розкриттям стратегії, тактики і шляхів реалізації освітньо-професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до соціокультурних вимог доби інформаційного суспільства. Диференціювати приклади специфічних проявів організації навчально-виховного процесу підготовки фахівця крізь призму режисерсько-постановочної, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності у сфері музичного театру.

Література: 1, 2, 6, 7, 11, 17, 19-22, 25, 31, 35, 37, 38, 40, 41.

ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат

Завдання: формування готовності фахівця до креативної режисерсько-творчої, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності в музично-театральній сфері, синтезуючи традиційні та інноваційні мистецькі технології навчання та самонавчання.

Методичні вказівки

При підготовці реферату зосередити увагу на концепті підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до кваліфікаційних вимог режисера музичного театру, викладача фахових дисциплін, науковця-дослідника, обираючи один із зазначених напрямків, розкриваючи його зміст із

використанням інноваційних технологій вищої мистецької освіти в контексті взаємовизнання національної та європейської освітніх систем. Здійснити ґрунтовний аналіз ілюстративних прикладів специфіки проявів інноваційних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця оперного жанру, який оперує можливостями синтезу музики, співу, пластики, танцю, ритуально-обрядових та церемоніальних дій, костюма, аксесуарів, сучасних мультимедійних технологій, світлової партитури у сценографічному вирішенні вистави.

Література: підбирається відповідно до обраної тематики.

9.4. Питання до екзамену

1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок.
2. Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем.
3. Технологія розвивального навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
4. Технологія колективного та групового способу навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
5. Технологія розвитку критичного мислення, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
6. Технологія модульного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
7. Технологія інтерактивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
8. Технологія мотивації успіхом, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
9. Технологія рівневої диференціації, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
10. Інтегральна педагогічна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
11. Технологія навчання як дослідження, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
12. Технологія проблемного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
13. Технологія ігрового моделювання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
14. Кейс-технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
15. Проектна технологія, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
16. Технологія сугестивного навчання, її сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.

17. Сучасні інформаційно-комунікативні технології, їх сутність, характерні ознаки, прояви в музично-театральній сфері.
18. Інноваційні підходи до організації навчального процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери.

9.5. Програма екзамену. Вимоги до нього

Програма екзамену передбачає усну відповідь на питання екзаменаційних білетів, презентацію реферату за темою, наближеною до майбутнього мистецького та науково-дослідного проєктів, доповіддю із захистом основних положень роботи.

Вимоги до білетів: питання охоплюють основні аспекти інноваційних технологій мистецької освіти в умовах нової євроінтеграційної парадигматики, які повинні бути екстрапольовані аспірантом на проблематику майбутнього творчого мистецького проєкту.

Вимоги до реферату: актуальність; наукова та практична цінність; глибина розкриття теми, вирішення поставлених завдань, їх взаємопов'язаність і співвіднесеність з більш загальною науковою проблемою; повнота використання рекомендованої літератури; обґрунтування висновків; грамотність; стиль викладу; оформлення реферату; обсяг виконаної роботи; завершеність дослідження. Особливої уваги потребує академічна доброчесність, запобігання використанню плагіату, особистий внесок творчого аспіранта.

Вимоги до захисту реферату: доповідь повинна відповідати алгоритму захисту наукових робіт, розкриваючи основні положення, бути аргументованою, доказовою, спрямованою на власний внесок аспіранта.

9.6. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів

90–100–А– відмінно	– вичерпна і розгорнута відповідь на питання з аналізом сучасних літературних джерел, з посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних педагогів-митців. Демонстрація високого рівня знань, оригінальний підхід до синтезу теорії і практики
82–89–В– добре	– ґрунтовна відповідь на питання з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних педагогів-митців. Демонстрація якісного рівня знань, традиційний підхід до синтезу теорії і практики
74–81–С– добре	– повна відповідь на питання з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних педагогів-митців. Демонстрація достатнього рівня знань, самостійний синтез аспектів теорії і практики

64–73–D– задовільно – відповідь на питання в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок педагогів-митців, окремі неточності, їхнє виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня знань, синтез аспектів теорії і практики за допомогою викладача

60–63–E– задовільно – відповідь на питання в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їхнє виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня знань, неспроможність самостійного синтезу аспектів теорії і практики

35–59–FX– незадовільно

(з можливістю повторного складання)

– відповідь на питання в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їхнього виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня знань, неспроможність екстраполяції теоретичних аспектів на художню практику

0–34–F– незадовільно

(з обов’язковим повторним

вивченням дисципліни) – відповідь на питання на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання аналітичних завдань, відсутність навичок синтезу теорії і практики

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9.7. Розподіл балів, які отримують творчі аспіранти

5 семестр

Поточний контроль та самостійна робота								Підсум. контроль			Сума		
Змістовний модуль 1								Змістовний модуль 2		Екзамен			
Т.1	С.1	Т.2	С.2	Т.3	С.3	Т.4	С.4	Т.5	С.5	Б	АР	ЗР	100
4	10	4	10	4	10	4	10	4	10	10	10	10	

9.8. Політика курсу

Творчий аспірант повинен системно накопичувати навчальний матеріал, сумлінно й свідомо ставитися до аудиторних та позааудиторних занять, не допускаючи несвоєчасного виконання контрольних завдань, пропусків занять з неповажних причин, сприяти створенню робочої атмосфери в колективі тощо. Пропущенні з поважних причин заняття повинні бути відпрацьовані у формі письмових контрольних завдань, зміст і наповнення яких відповідають вимогам, заявленим у П.2: знання, вміння, професійні компетентності, програмний результат навчання та П.3: інформаційний обсяг навчальної дисципліни. У разі неповного відпрацювання занять із загальної суми підсумкового результату вираховується кількість балів тем і семінарів, які не підтверджені письмовими контрольними завданнями (див. п.9.7).

Під час навчання, виконання практичних і письмових завдань творчий аспірант повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, не допускаючи запозичень без посилань на першоджерела, творчо переосмислюючи інформацію та знаходячи власні креативні прийоми її подачі та застосування.

9.9. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання

Карантинні обмеження призвели до необхідності запровадження дистанційного навчання із широкомасштабним застосуванням онлайн-технологій та змішаного (аудиторного та дистанційного) навчання з поєднанням безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії студентів і викладачів.

Загалом теоретичні дисципліни можуть викладатися при необхідності у формі дистанційного навчання (онлайн-лекції, вебінари, прес-конференції

тощо), використовуючи Zoom/Skype/Messenger/Meet, домашні завдання можуть надсилатися у Viber та Telegram.

Дисципліна «Інноваційні технології в мистецькій освіті» хоча і є теоретичною, але передбачає застосування опанованого навчального матеріалу у суто прикладній – музично-театральній сфері, яка у якості сценографічного оформлення оперних вистав використовує сценічний дизайн, мультимедійні арт-технології, водні екран та підлогу, світлову та лазерну техніку, піротехнічні засоби, різноманітні спецефекти, ароматехніку тощо.

Враховуючи дані обставини, переважною повинна залишатися форма аудиторних занять із можливістю спільного перегляду, прослуховування, обговорення та дискусій викладача і студентів зі спільним пошуком оригінальних рішень в умовах, максимально наближених до театральних, виробничих.

Але локдаун та інші карантинні обмеження спонукають викладача шукати оптимальні варіанти змішаного навчання. Так більш теоретична частина, пов'язана з ознайомленням, опрацюванням і систематизацією літературних джерел, виконанням письмових завдань, підготовкою навчально-методичного забезпечення може проводитися при необхідності у формі дистанційного навчання.

Щодо використання частини тем, пов'язаних із опануванням педагогічних, навчальних технологій та організації навчального процесу з підготовки режисера музичного театру, які потребують ілюстративно-пояснювального, дискусійного способу проведення занять із аналізом новітніх досягнень у сценографічному оформленні оперних вистав та їх режисерських інтерпретаціях, їх краще організовувати в аудиторній формі з безпосереднім спілкування викладача зі студентами.

Пошук оптимізації дистанційної та аудиторної форм занять при змішаному навчанні дозволить забезпечити якісну та ефективну підготовку фахівця музично-театральної сфери зі спрямуванням її на режисерсько-творчу, науково-педагогічну, пошуково-дослідницьку діяльність.

10. Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: навч. посібник. Київ: ІСДО, 1993. 220 с.
3. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: 1998. 204 с.
4. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики): навч. посібн. Київ: НПУ ім. М.Драгоманова, 1999. 49 с.
5. Ванівська О., Преснер Р. Проектна технологія в системі компетентнісної освіти//Молодь і ринок. 2014. №1 (108). С. 62-65.

6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
7. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
8. Гончаров С.М. Сугестивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: навч.-метод. Посібник. Рівне: НУВГП, 2008. 118 с.
9. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.
10. Експеримент на екрані комп'ютера: монографія/авт.кол. Ю.О. Жук, С.П. Величко, О.М. Соколюк, Г.В. Соколова, П.К. Соколов. За ред. Ю.О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2012. 180 с.
11. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: навч. посіб./за ред. М.В. Вачевського. Київ: ТОВ «Кондор», 2012. 336 с.
12. Зязюн І.А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: моногр. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
13. Інноваційні технології навчання: навч. посіб./кол. авторів; відп. ред. Х.Ш. Бахтіярова. Київ: НТУ, 2017. 172 с.
14. Інформаційно-комунікативні технології навчання: рекомендаційний бібліографічний показчик/укл. І.В. Протазанова. Кривий Ріг: Наукова бібліотека КНУ, 2013. 8 с.
15. Інформаційно-комунікаційні технології для педагогічних працівників (Практичний курс)/укл. Д.А. Покришень, Є.С. Закревська, О.М. Корнієць, Ю.М. Літош, В.М. Ракута, О.О. Тихоненко. Чернігів: ЧОППО імені К.Д. Ушинського, 2011. 62 с.
16. Корнієць О.М. Спілкування в мережі Internet: навч.-довід. посібник. 1-е вид. Чернігів ЧОППО імені К.Д. Ушинського, 2010. 62 с.
17. Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів: Теорія, практика, програми/ За заг. ред. А.Й. Капської. Київ: ІЗМН, 2001. 192 с.
18. Освітні технології: навч.-метод. посібник/ О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін., за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: АСК, 2001. 256 с.
19. Основи педагогіки вищої школи: навч.-метод. комплекс для аспірантів і магістрів/ Укладачі: Л.Вовк, О.Падалка, Р.Семерникова. Київ: 2005. 59 с.
20. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
21. Педагогіка вищої школи: навч. посібник/ З.Н. Курлянд, Р.І. Хмельок, А.В. Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид., перероб і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
22. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: практикум. Київ: Каравела, 2008. 336 с.
23. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник. Київ: АПН України, 2002. 136 с.

24. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: моногр.
<http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovozhdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?start=80>
25. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової перед вищої та вищої освіти/заг.ред. Є. Стадний, Є. Ніколаєв. Київ: МОН України, 2020. 58 с.
26. Сучасні педагогічні технології: навч.посібник/ А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т. Шпак . Київ: Книга пам'яті України, 2000. 368 с.
27. Фібула М.М. Педагогіка вищої школи: навч.посібник. Київ: Академвидав, 2006. 352 с.
28. Шапран О.І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів. Переяслав-Хмельницький: С.В. Карпук, 2007. 370 с.
29. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч.посібник. Київ: Вища школа, 2004. 207 с.

Офіційні документи

30. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
31. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.Shajkovskogo> .
32. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p> .
33. Освітньо-творча програма підготовки доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 18 с.
34. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №13-2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistetstva-2019.pdf> .
35. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protseesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.Shajkovskogo.pdf> .
36. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 –

<https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.

37. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 –
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
38. Про освіту: Закон України №2145-19 –
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> .
39. Професійний стандарт вищої освіти доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 17 с.
40. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
41. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf> .

11. Інформаційні ресурси

Журнали:

Гуманітарні науки

Вища освіта України

Вища школа

Педагогіка і психологія: Вісник Академії педагогічних наук України

Проблеми освіти

Філософська думка.

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>

2. <https://www.operabase.com/en>

3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків та ін.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>